

Koronavirüs (Covid-19) Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Koronavirüs (Covid-19) Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25061>

Özet

Koronavirüs (Covid-19) Farkındalık Ölçeği, 2020 yılında Dr. Okan Bilgin tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, küresel Koronavirüs (Covid-19) pandemisi başlamışta bireylerin virüs, bulaşma yolları, korunma yöntemleri ve resmi sağlık önerileri hakkındaki bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi çalışması, pandeminin başlangıç dönemlerinde toplum sağlığını bilincini değerlendirme ihtiyacına yanıt vermektedir.

Ölçeğin temel amacı, bireylerin Covid-19'a ilişkin yanlış veya eksik bilgilere sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve bu sayede halk sağlığı kampanyalarının etkinliğini artırmaktır. Ölçek geliştirme aşamasında kapsamlı geçerlik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiş olup, sonuçlar ilgili akademik yayında detaylı olarak sunulmuştur. Ölçek, özellikle eğitim ve halk sağlığı araştırmalarında kullanıma uygundur.

Anahtar Kelimeler

Covid-19, Farkındalık, Koronavirüs, Halk Sağlığı, Psikometrik Geliştirme, Salgın, Bilgi Düzeyi.

Yazarlar

Okan Bilgin.

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, 2020 yılı itibarıyla tüm dünyayı etkileyen **SARS-CoV-2** virüsünün neden olduğu Covid-19 hastalarına dair bireylerin sahip olduğu farkındalık düzeyini sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu farkındalık, hem hastaların semptomları ve riskleri hakkındaki bilimsel bilgiyi hem de resmi makamlarca önerilen hijyen ve sosyal mesafe kurallarına uyma eğilimini içermektedir.

Geliştirme çalışması, toplumsal farkındalığın belirlenmesi yoluyla riskli davranışları önleme ve sağlık politikalarının yönlendirme potansiyelini taşımaktadır. Ölçek, sağlık iletişimi stratejilerinin hedef kitle üzerindeki etkisini değerlendirmek ve eğitim programlarının ihtiyaç analizini yapmak için etkili bir araç olarak hizmet vermektedir.

Yapı

Koronavirüs Farkındalık Ölçeği, bilimsel ve davranışsal unsurları kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmeyi hedefler. Temel yapı, bireyin Covid-19 hakkındaki bilimsel gerçekliklere ne kadar hakim olduğunu ve bu bilgiyi günlük yaşamına ne ölçüde entegre ettiğini değerlendirir. Ölçek,

genellikle a?adaki gibi alt boyutlardan olu?arak farkındalığın farklı yönlerini ele alır:

Hastalık Bilgisi ve Risk Algısı: Hastalığın bula?ma yolları, semptomları ve kişisel risk düzeyini anlama.

Korunma Yöntemleri Farkındalığı: Maske kullanımı, el hijyeni ve sosyal mesafe gibi önleyici tedbirler hakkındaki bilgi ve bu tedbirlere verilen önem.

Resmi Bilgi Kaynaklarına Güven: Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü gibi yetkili kurumların bilgilerini takip etme ve bu bilgilere inanma eğilimi.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, Bilgin (2020) tarafından yürütülmüştür. Ölçeğin, ölçmek istediği farkındalık yapısını gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek için yapı geçerliği çalmaları temel alınmıştır. Geliştirme çabasında genellikle yapı geçerliği (açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi) ve kapsam geçerliği (uzman görüşleri) incelenmiştir.

Kaynak makalede, ölçeğin Covid-19 farkındalığını temsil eden teorik yapıyla uyumlu olduğunu gösteren bulgular sunulmuştur. Bu bulgular, ölçeğin ölçtüğü yapının bilimsel dayanağını güçlendirmektedir. Spesifik geçerlik katsayıları ve faktör yükleri için orijinal akademik yayına başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm aracının zaman içinde veya farklı maddeler arasında tutarlılığını ifade eder. **Koronavirüs Farkındalık Ölçeği**'nin güvenilirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılığını değerlendirme amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu tür ölçeklerde yaygın olarak kullanılan yöntem, **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısıdır.

Elde edilen Cronbach Alfa katsayısının, ölçek maddelerinin aynı temel yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren kabul edilebilir standartlar içinde olduğu rapor edilmiştir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin psikometrik açıdan sağlamlığını ve tekrarlanabilir sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir adımı olarak, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında mantıksal olarak toplandığını ve teorik yapıya uygunluğunu test etmeyi amaçlamıştır. Bilgin (2020) çabasında hem Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısı netleştirilmiştir.

Faktör analizinde elde edilen bulgular, ölçeğin Covid-19 farkındalık kavramını başarıyla bir şekilde ayrıştırıldığını ve her bir maddenin ilgili faktöre yüksek yüklerle katkıda bulunduğunu göstermiştir. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin teorik olarak beklenen boyutsallık yapışını koruduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Çeşidi:

Geliştirme

Format:

Orijinal makalede detaylandırılan Likert tipi derecelendirme formatı veya bilgi testi formatı.

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Genel Yetişkin Popülasyonu

Yaş Grubu:

Yetişkinler (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları:

Ölçek geliştirme çalışması Türkiye'deki yetişkin örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı demografik veriler (yaş ortalaması, cinsiyet dağılımı vb.) kaynak makalede mevcuttur.

Test Metodolojisi:

Öz-bildirim ölçeği; çevrimiçi veya basılı formlar aracılığıyla uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Koronavirüs, Covid-19, Farkındalık Ölçeği, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Pandemi, Halk Sağlığı

Eđitimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı:

Orijinal makalede belirtilmemiştir.

Bađı Kurulu E-posta Adresleri:

bilgin.okan@gmail.com

Yazıma Adresi:

Okan Bilgin (Detaylı akademik adres için makaleye bakınız).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı:

2020

Derecelendirme:

Derecelendirme sistemi orijinal makalede açıklanmıştır (Genellikle Likert tipi bir yapı kullanılır).

Şinler ve Ücret:

Ölçeğin kullanımı için yazar Okan Bilgin ile iletişime geçilmesi önerilir. Akademik ve kar amaçlı gütmeyen araştırmalarda kullanım genellikle ücretsizdir, ancak resmi izin alınması gerekebilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [koronavirus-covid-19-farkindalik-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/koronavirus-covid-19-farkindalik-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Bilgin, O. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Farkındalık Ölçeği geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 15(6), 237-245. DOI: [10.7827/TurkishStudies.44168](https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44168)

Koronavirüs (Covid-19) Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu akademik girişte, yazarın telif hakları nedeniyle sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yönergeleri için Bilgin (2020) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM